
Paindlikud töövormid töötaja ja tööandja vaatenurgast

Marre Karu

Poliitikauuringute Keskus Praxis

Kas töö teeb õnnelikuks?

See sõltub....

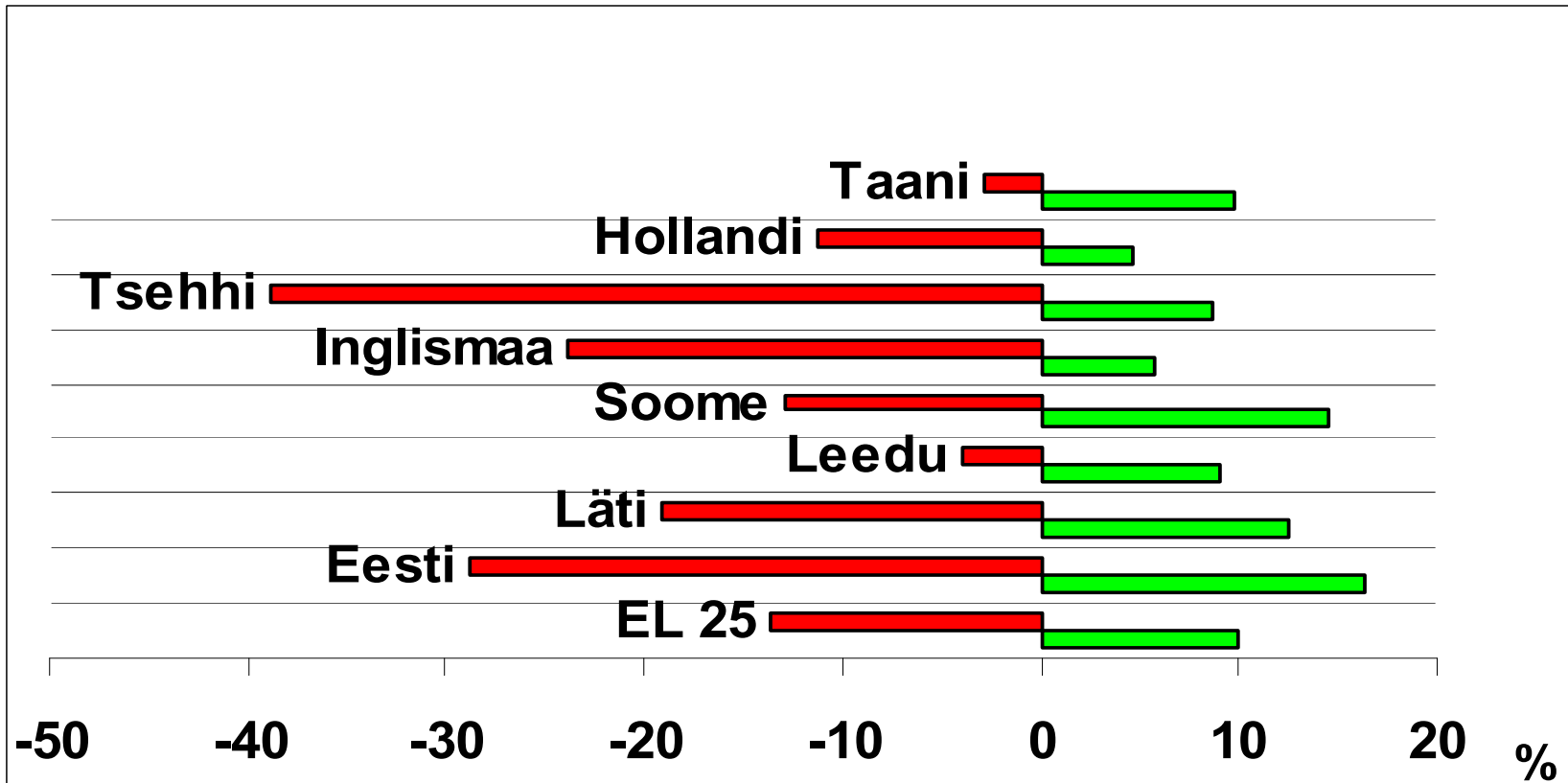
- inimese (ja tema pere) soovidest
- inimese (ja tema pere) vajadustest
- töö iseloomust
- kas töö vastab soovidele ja vajadustele

JA

- töö olemasolust...

Lapsevanemate tööhõivemäär võrreldes lastetute meeste ja naistega (2003)

allikas: Euroopa Komisjon

isad emad

Paindlik ehk ebatraditsiooniline töö

Traditsiooniline töö:

- tähtajatu tööleping
- 8. tunnine tööpäev
- tavapärase tööaeg (kell 8-17; 9-18 vms)
- töötamine töökohas, kontoris jms.
- ....

Paindlikud töövormid on kõik töövormid, mis erinevad traditsioonilisest.

Paindlikkuse mitu nägu

Töökoha väline paindlikkus: tööle võtmine, vallandamine, ebastandardised töölepingud (lühiajalised, fikseeritud ajaga, FIEd jne).

Töökoha sisene paindlikkus

- ajapaindlikkus: osa-ajaga töö, ebatavaline või ebaregulaarne tööaeg, vahetused jne
- kohapaindlikkus: kodus töötamine, kaugtöö jne.
- Funktsionaalne paindlikkus: tööülesannete vaheldumine, töö jagamine jne

Väline paindlikkus: ajutine töö, lihtne vallandamine-töole võtmine

aitab TÖÖANDJAL...

- reguleerida tööjõu hulka ja koosseisu vastavalt vajadusele
- kohaneda tööturuga, globaliseerumise, muutustega tootmises
- pakkuda just-in-time teenuseid

KUID

- toob kaasa suuremad värbamis-, koolitus-, ning juhendamiskulud
- suurendab töötajate stressi, vähendab heaolu, lojaalsust ja produktiivsust

Väline paindlikkus: ajutine töö, lihtne vallandamine-tööle võtmine aitab TÖÖTAJAL...

-kes on väiksema konkurentsivõimega leida tööd (s.h. noored, naised, emad, puuetega inimesed)

KUID toob kaasa...

... ebakindluse, hirmu töö kaotamise ees

... raskuse oma elu planeerimisel

... ebastabiilsed sissetulekud

... väiksemad karjäärivõimalused

... vähem koolitust

... madalama sotsiaalkaitse (töötuskindlus nt)

Paindlikkus + sotsiaalne kaitse = Flexicurity

Head näited: Taani, Hollandi

- vallandamine ja tööle võtmine lihtne: suur tööjõu voolavus
- tugev sotsiaalkaitse
- aktiivsed tööturumeetmed

→ tööturu paindlikkus ilma selle negatiivsete tagajärgedeta
töötajale

→ kõrge naiste tööhõive

→ rahulolevamad töötajad

Hea ja halb töökoha sisene paindlikkus?

Hea paindlikkus	Halb paindlikkus
Vabatahtlik	Peale sunnitud
Töötaja kontrollib	Tööandja kontrollib
Ennustatav	Ette ennustamatu
Kõrge sotsiaalne kaitse	Madal sotsiaalne kaitse
Teenused toetavad	Teenused ei toeta
Piisav sissetulek	Madal sissetulek: töötavad vaesed
Ühiskond aktsepteerib	Ühiskond ei aktsepteeri

Hea aja-ja kohapaindlikkus:

Aitab TÖÖTAJATEL

- leida suuremat tasakaalu töö ja pereelu vahel
- suurendab inimeste sotsiaalsel kapitali
- suurendab inimeste valikuvabadust
- vähendab stressi, parandab tervist
- suurendab tööga rahulolu

Halb paindlikkus võib mõjuda vastupidiselt.

Aja-paindlikkus: osa-ajaga, määramata ajaga, õhtuti töötamine

TÖÖANDJALE

- + suurendab inimkapitali: produktiivsus, tervis, lojaalsus
- + vähendab töölt puudumist
- + värbamine lihtsam
- + tõstab ettevõtte mainet
- + Just-in-time tootmine ja teenused

AGA

- võib vähendada töö kvaliteeti
- tööjõu ebastabiilsus
- muudab töö planeerimise keerukamaks

→ Sõltub sellest, kes otsustab töötaja tööaja ja koha üle

kokkuvõtteks...

PAINDLIKUD TÖÖVORMID VÕIVAD...

- suurendada tööhõivet
- aidata kaasa riskirühmade tööhõivele
- aidata kaasa iibe tõusmisele
- aidata kaasa soolisele võrdõiguslikkusele
- aidata kaasa perekonna institutsiooni tugevnemisele

KUID see sõltub paindlikkuse tüübist ja omadustest.

TÄNAN TÄHELEPANU EEST!

marre.karu@praxis.ee

